

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1568/2023/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke

Dr. Kardos Andrea, előadó bíró

Dr. Domonyai Alexa, bíró

Dr. Schmidt Péter, bíró

Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. szeptember 10.

Az ügy tárgya: kábítószer-kereskedelem büntette

Terhelt(ek): terhelt1

Elsőfok: Váci Járásbíróság, 3.B.19/2023/9., előkészítő ülés, ítélet,

2023. június 29. (jogerő: 2023. június 29.)

Másodfok: —

Az indítvány előterjesztője: Pest Vármegyei Főügyészség

Az indítvány iránya: a terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer-kereskedelem büntette miatt terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a Pest Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Váci Járásbíróság 3.B.19/2023/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Váci Járásbíróság a 2023. június 29. napján megtartott előkészítő ülésen kihirdetett 3.B.19/2023/9. számú ítéletével terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki kábítószer-kereskedelem büntetésében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 176. § (1) bekezdés IV. fordulat]. Ezért őt 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélete, amelynek a végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette, továbbá a terhelttel szemben 71.000 forint erejéig vagyonek Kobzást rendelt el. Rendelkezett – a szabadságvesztés végrehajtása esetére – a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, valamint a lefoglalt dolgokról és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Mivel az elsőfokú ítéletet valamennyi fellebbezésre jogosult nyomban tudomásul vette, az 2023. június 29. napján jogerőre emelkedett.

[3] **II.** 1. A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben a Pest Vármegyei Főügyészség Bf.2108/2023/1-I. számon a terhelt terhére terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból.

[4] Indokai szerint a terhelttel szemben kiszabott büntetés törvénysértő, mivel esetében a Btk. 50. § (2) bekezdése szerinti feltételek fennállása ellenére nem került sor pénzbüntetés kiszabására. Kifejtette, hogy a jogerős ítéletből megállapíthatóan a terhelt havi nettó 1 millió forintos jövedelemmel, ingatlan- és ingó tulajdonnal is rendelkezik, mely – a 25/2007. BK véleményre is figyelemmel – megfelelő jövedelmi és vagyoni helyzetnek tekinthető, ez pedig amelltt is megalapozza a pénzbüntetés kiszabását, hogy a terheltnek hiteltartozása áll fenn és két kiskorú gyermek eltartására is köteles. Mivel az irányadó tényállás szerint a terhelt anyagi haszonszerzés érdekében rendszeresen árult kábítószer, továbbá vele szemben a bíróság

szabadságvesztés büntetést szabott ki, a Btk. 50. § (2) bekezdése értelmében a pénzbüntetés kiszabása álláspontja szerint nem volt mellőzhető.

[5] Rámutatott arra is, hogy a vádirat és az előkészítő ülésen előterjesztett ügyészi indítvány azért nem tartalmazta a pénzbüntetés kiszabását, mert a terhelt az eljárás korábbi szakaszában nem nyilatkozott vagyoni, jövedelmi viszonyairól, így ezek az adatok nem voltak ismertek. A terhelt előkészítő ülésen történt kihallgatását követően azonban már a bíróság rendelkezésére álltak a szükséges információk, így az ítélet meghozatalakor fennálltak a Btk. 50. § (2) bekezdése szerinti büntetést kötelezővé tevő törvényi feltételek is. Álláspontja szerint ezért a pénzbüntetés kiszabásának nem büntető anyagi jogi, hanem kizárólag a Be. 565. § (2) bekezdésben írt eljárásjogi akadálya volt, hiszen a járásbíróság az ítéletét előkészítő ülésen, a terhelt beismerő vallomásának elfogadásával hozta meg.

[6] Érvelése szerint a jogerős ítélet hiánytalanul tartalmazza a Btk. 50. § (2) bekezdése szerinti pénzbüntetés kiszabásához szükséges, a terhelt vagyoni és jövedelmi viszonyaira vonatkozó tényeket is, ezért a törvény értelmében mérlegelést nem tűrően, kötelezően kiszabandó büntetés elmaradása miatt bekövetkezett törvénysértés – a 2/2021. (V. 13.) BK véleményre is figyelemmel – a felülvizsgálati eljárásban orvosolható.

[7] Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a Váci Járásbíróság 3.B.19/2023/9. számú ítéletét a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján változtassa meg, a terhelttel szemben szabjon ki pénzbüntetést is, egyebekben a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn.

[8] 2. A Legfőbb Ügyészség BF.1660/2023/3. számú átiratában a Pest Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát helyes indokainál fogva fenntartotta és azzal egyező indítványt tett. Kiemelte, hogy a terhelt beismerő vallomásának elfogadása nem akadálya annak, hogy a Btk. 50. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén a törvény szerint kötelezően kiszabandó pénzbüntetés kiszabására a rendkívüli jogorvoslati eljárásban sor kerüljön.

[9] 3. A terhelt és a védő a felülvizsgálati indítványra észrevételt nem tett.

[10] **III. A felülvizsgálati indítvány nem alapos.**

[11] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, mely a Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen terjeszthető elő. A törvény által tételesen megjelölt okok közül a büntető anyagi jogi szabálysértéseket a Be. 649. § (1) bekezdése, míg az eljárási szabálysértéseket e törvényhely (2) bekezdése határozza meg.

[12] A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont].

[13] A Be. 651. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja értelmében az ügyészszég mind a terhelt terhére, mind pedig javára terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt. A terhelt terhére szóló felülvizsgálati indítvány a Be. 652. § (3) bekezdése alapján 6 hónapon belül, a javára pedig a 652. § (4) bekezdése értelmében határidő nélkül terjeszthető elő.

[14] A főügyészszég a terhelt terhére szóló felülvizsgálati indítványt a jogerős ügydöntő határozat közlésétől, 2023. június 29. napjától számított hat hónapon belül nyújtotta be az elsőfokú bíróságnál, így az a Be. 652. § (3) bekezdése szerint joghatályos, annak alapján a felülvizsgálat lefolytatható.

[15] A terhelt és a védő a Be. 660. § (2) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatás szabályszerű kézbesítésétől számított nyolc napon belül nyilvános ülés tartását nem indítványozták. A tanács elnöke jelen ügyben nem tartotta szükségesnek nyilvános ülés kitűzését, ezért a Kúria a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen bírálta el.

[16] A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül [Be. 659. § (5) bekezdés], emellett hivatalból vizsgálta az eljárási szabálysértéseket is [Be. 659. § (6) bekezdés].

[17] 2. Az iratok alapján megállapítható, hogy terhelt1 terhelttel szemben a Váci Járási Ügyészszég a 2023. február 2. napján benyújtott B.84/2021/53. számú vádiratával kábítószer-kereskedelem büntette [Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulat] miatt emelt vádat. A Be. 422. § (3) bekezdése alapján – arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri és lemond a tárgyaláshoz való jogáról – arra tett indítványt, hogy a bíróság a terhelttel szemben 2 év, végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztést szabjon ki, és a bűncselekmény elkövetésével elért gazdagodás mértékéig rendeljen el vagyoneklobzást.

[18] A 2023. június 29. napján megtartott előkészítő ülésen az ügyész az indítványát ugyanezen tartalommal terjesztette elő.

[19] A terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismerte és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról, majd a járásbíróság a beismerő nyilatkozatot a 3.B.19/2023/9. számú végzésével elfogadta. Ezután a terheltet a büntetéskiszabási körülményekre kihallgatta, melyet követően az ügyész a büntetés kiszabására irányuló indítványát változatlanul fenntartotta. A járásbíróság az előkészítő ülésen meghozott és jogerőre emelkedett ítéletével terhelt1 terheltet kábítószer-kereskedelem büntette [Btk. 176. § (1) bekezdés IV. fordulat] miatt 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélete, amelynek végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette, valamint vele szemben 71.000 forint erejéig vagyoneklobzást rendelt el.

[20] 3. A Be. 565. § (2) bekezdése alapján, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, – a (3) bekezdésben foglalt kivétellel – nem szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat súlyosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz.

[21] A Be. 565. § (2) bekezdése értelmében az előkészítő ülésen tett beismerő nyilatkozat elfogadása esetén a kiszabható büntetés, illetve alkalmazható intézkedés felső korlátja – a terhelt terhére bejelentett fellebbezés esetén is – a vádiratban, illetve ennek hiányában az előkészítő ülésen előterjesztett konkrét ügyészi indítvány {BH 2020.353. [31] bekezdés, Bfv. I.1.526/2021/11., Indokolás [21] bekezdés, Bfv.III.432/2022/5., Indokolás [26] bekezdés}.

[22] Ez alól kivételt jelent, ha a bíróság a Be. 521. § (1) bekezdésének korlátai között lefolytatott bizonyítás során a korábban indult büntetőeljáráshoz újabb ügyet egyesít és abban a vádlottat bűnösnek mondja ki. Ilyen esetben a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásáról hozott végzéshez fűződő jogkövetkezmények nem alkalmazhatóak [Be. 565. § (3) bekezdés].

[23] Ugyancsak nem alkalmazhatók ezek a jogkövetkezmények, ha a bíróság – szintén a Be. 521. § (1) bekezdése szerinti bizonyítás eredményéhez képest – úgy látja, hogy a tényállás, illetve a Btk. szerinti minősítés változása folytán a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának nem lett volna helye, ezért azt hatályon kívül helyezi [Be. 521. § (3)-(4) bekezdés].

[24] Jelen ügyben a vádirat nem tartalmazta a Btk. 50. § (2) bekezdésében meghatározott pénzbüntetés kiszabására irányuló indítványt. Emellett az is megállapítható, hogy az eljárás során újabb ügy egyesítésére és abban a terhelt bűnösségének kimondására nem került sor, tehát a Be. 565. § (3) bekezdése szerinti kivétel sem érvényesült, továbbá nem állt fenn a Be. 521. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott eset sem.

[25] Ebből következően az előkészítő ülésen kihirdetett ítéletben – a Be. 565. § (2) bekezdése szerinti tilalomra figyelemmel – a Btk. 50. § (2) bekezdése szerinti pénzbüntetés kiszabására nem volt törvényes lehetőség és arra nem kerülhetett volna sor egy, a terhelt terhére bejelentett ügyészi fellebbezés esetén sem.

[26] 4.1. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénytől büntetést.

[27] A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (1) bekezdés], a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[28] A nem támadható tényállás alatt az ún. történeti tényeknek és a terhelt ugyancsak bizonyítást igénylő személyi – ideértve a jövedelmére (keresetére) és vagyonára vonatkozókat is – körülményeinek együttesét kell érteni (Kúria Bfv.II.780/2016/20).

[29] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben kiszabott büntetés neme/mértéke nem önmagában, hanem csak feltételhez kötötten vizsgálható. A felhívott törvényhely első fordulata alapján akkor, ha a büntetés törvénytől volt a cselekmény téves minősítésére, a második fordulata szerint pedig akkor, ha a büntető anyagi jog más szabályának megsértésére

vezethető vissza. Ebből következően téves minősítés vagy más anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés neme és mértéke felülvizsgálat tárgya nem lehet; ha a minősítés törvényes és a büntetés egyéb anyagi jogszabályt sem sért, a mérlegelési jogkörben, törvényes keretek között kiszabott büntetés mértéke a felülvizsgálati eljárásban nem támadható (BH 2022.5., BH 2020.288., BH 2017.219.II., BH 2016.264.II.).

[30] Amennyiben a törvény meghatározott büntetési nem alkalmazását főszabályként kötelezően előírja, de annak mellőzését meghatározott feltételek mellett – így a járművezetéstől eltiltás esetén különös méltánylást érdemlő esetben – lehetővé teszi, a büntetés csak akkor törvénysértő, ha a bíróság kifejezetten deklarálja, hogy azt más, a törvényben nem szereplő okból nem szabja ki. Ellenkező esetben a büntetés nem sért kötelező, nem a bíró mérlegelésére bízott anyagi jogi szabályt (BH 2023.149.).

[31] A következetes jogértelmezés szerint a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetés címén felülvizsgálati okot tehát az olyan anyagi jogi szabály megszegése képez, amelynek alkalmazását a büntetés meghatározása körében a törvény az ítélembíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvételére miatt az egyszerűsített felülvizsgálat (Be. XCIV. Fejezet) nem ad jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem felel meg a törvénynek, mert joghátrányt ebben a formában a törvény nem tesz lehetővé.

[32] E körbe tartozik más esetek mellett az is, ha a bíróság nem szab ki olyan büntetést, amelynek kötelező – nem a bíró mérlegelésére bízott – törvényi előfeltételei fennállnak.

[33] Ennek megfelelően állapította meg az 1/2021. (V. 13.) BK vélemény, hogy a Btk. 52. § (3) bekezdése a büntetés kiszabása körében kategorikus kötelezettséget ró a bíróságra. A törvényhelyben megjelölt feltételek teljesülése esetén a végleges hatályú foglalkozástól eltiltást a bíróságnak a terhelttel szemben ki kell szabnia. A Btk. 52. § (3) bekezdése a foglalkozástól eltiltás önálló törvényi oka, ami egyben kötelezettséget is teremt – az abban írt feltételek megvalósulása esetén – a foglalkozástól eltiltás adott tartalommal és tartamban való alkalmazására. Ebben az esetben sem annak kiszabása, sem tartamának meghatározása nem a bíró mérlegelésére bízott. Következésképp elvételére törvénysértő büntetés kiszabását eredményezi.

[34] Ehhez kapcsolódik a főügyészség által hivatkozott 2/2021. (V. 13.) BK vélemény is, mely szintén a Be. 52. § (3) bekezdésében meghatározott foglalkozástól eltiltás kapcsán mondta ki azt, hogy ha a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a törvény szerint kivételt nem tűzően kötelező büntetési nem kiszabásának elmulasztása miatt törvénysértő, a Kúria azt a felülvizsgálati eljárásban a terhelt terhére érdemben orvosolhatja akkor is, ha a bíróság ítéletét a terhelt beismert vallomásának elfogadásával hozta meg, és az ügyészi indítvány a kötelezően alkalmazandó büntetés kiszabására nem terjedt ki.

[35] 4.2. A Btk. 33. §-a meghatározza a büntetéseket és együttes alkalmazásuk lehetőségeit.

A pénzbüntetés kiszabásának főszabályát a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése rögzíti. Ennek alapján a Btk. 50. § (1) bekezdése szerinti pénzbüntetés – a Btk. 79. §-a szerinti büntetési

célok érdekében, a Btk. 80. § (1) bekezdésében meghatározott elvek figyelembevételével – szabható ki. Mivel a törvény e szankció kiszabásához egyéb követelményt nem támaszt, annak nem felétele az sem, hogy a terhelt megfelelő keresettel, jövedelemmel, vagy vagyonnal rendelkezék [Kúria Bfv.II.538/2014/9., Bfv.II.1523/2014/10.].

[36] Ehhez képest a Btk. 50. § (2) bekezdése annyiban speciális rendelkezés, hogy a haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt – akár végrehajtandó, akár végrehajtásában felfüggesztve – kiszabott szabadságvesztés mellett csak az elkövető jövedelmének és/vagy vagyonának megfelelőisége esetén kötelező a pénzbüntetés kiszabása {BH 2015.25. [65] bekezdés}.

[37] A Be. 50. § (2) bekezdése szerinti pénzbüntetés kötelező kiszabásának egyik feltétele – hogy a bíróság a terheltet haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt ítélje szabadságvesztésre – objektív jellegű, míg a másik törvényi feltétel, a megfelelő vagyon vagy jövedelem megítélése már bírói mérlegelés alapján állapítható meg.

[38] Ebből eredően a 25/2007. BK vélemény is azt mondja ki, hogy az a kérdés, hogy a terhelt keresete mikor tekinthető megfelelőnek, csak a konkrét ügyben az adott körülmények részletes vizsgálata alapján dönthető el. E megállapítást követően a BK vélemény több, a mérlegelés során figyelembe veendő szempontot részletez.

[39] A kifejtettek alapján a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati ok egyértelműen megvalósul, ha az eljáró bíróság a Btk. 50. § (2) bekezdésében meghatározott büntetést a kötelező, bírói mérlegelést nem tűrő rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva, a törvény által lehetővé nem tett esetben vagy mértékben szabja ki. Ilyennek tekinthető, ha a bíróság nem haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatti elítélés esetén, illetve nem szabadságvesztés mellett rendelkezik a Btk. 50. § (2) bekezdése szerinti pénzbüntetés kiszabásáról, továbbá nyilvánvalóan az is, ha annak mértékét a Btk. 50. § (3) bekezdésében meghatározott keretek, vagy a Btk. 33. § (6) bekezdése szerinti tilalom megsértésével határozza meg.

[40] A jogerős ítélet terhelt¹ terhelt büntetőjogi felelősségét olyan bűncselekmény miatt állapította meg, melyet az irányadó tényállásból kitűnően haszonszerzési célzattal követett el (jogerős ítélet 3. oldal 2. bekezdés), továbbá vele szemben szabadságvesztést szabott ki.

[41] Mivel a jövedelem vagy vagyon megfelelőisége bírói mérlegelés tárgyát képezi, a Kúria több határozatában megállapította: a Btk. mérlegelést nem tűrő szabályának sérelmét e feltétel kapcsán egyedül az jelenti, ha a terhelt egyáltalán nem rendelkezik jövedelemmel vagy vagyonnal, ez ugyanis áthághatatlan korlátot állít a pénzbüntetés kiszabása elé, azaz törvénysértő büntetést eredményez {Bfv.II.74/2022/13. Indokolás [31] bekezdés, Bfv.II.84/2022/10. Indokolás [83] bekezdés, Bfv.I.990/2022/2. Indokolás [24] bekezdés}.

[42] A felülvizsgálat során azt, hogy a Btk. 50. § (2) bekezdése szerinti pénzbüntetés, illetve annak mértéke a büntetőtörvény mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik-e, a büntetés kiszabásának objektív feltételei alapján kell elbírálni, ugyanakkor a terhelt vagyoni,

illetve jövedelmi viszonyainak megfelelése – mint mérlegelést igénylő feltétel – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálat tárgya nem lehet.

[43] Jelen esetben tehát a terhelt tényállásban rögzített vagyoni, illetve jövedelmi viszonyai megfelelésének mérlegelésére és ennek alapján pénzbüntetés kiszabására a felülvizsgálatban nem kerülhet sor.

[44] **IV.** Ezért a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[45] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. szeptember 10.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró